

Allt fler mjölkor hålls ständigt inomhus

En artikel i tidskriften *Journal of Dairy Science* är betitlad "Current trends in the British dairy management regimens". Den är författad av fem forskare i Edinburgh, Skottland. Dessa är M.D. March, M.J. Haskell, M.G.G. Chagunda, F.M. Langford och D.J. Roberts. Artikeln handlar om brittiska mjölkbönders sätt att utfodra och hysa sina djur.

INTERVJUSTUDIE MED MJÖLKBÖNDER

Studien bygger på skriftliga intervjuer med 863 brittiska mjölkbönder, genomförda år 2012. Intervjupersonerna utgör sex procent av Storbritanniens alla mjölkbönder och de driver mjölkgårdar över hela öriket. Drygt dubbla antalet bönder tillfrågades, men många avstod från att fylla i formuläret. Vidare undlät en del bönder att svara på alla frågorna, men forskarna uppger att resultaten dock är tillförlitliga.

I urvalet förekom besättningsstorlekar mellan tio och 1 200 kor, med ett genomsnitt på 174 djur. Hela 94 procent av korna var av raserna Holstein-Friesland, Friesland och Ayrshire. Bland de största besättningsstorlekarna dominerar de två förstnämnda raserna ännu mer.

TRE HUVUDKATEGORIER

Forskarna identifierade tre huvudkategorier av mjölkgårdar. I den första kategorin som motsvarar 31 procent finns bönder med en traditionell beteshållning, alltså att djuren går på bete under sommarsäsongen och inte ges något grovfoder. I den andra kategorin uppger 38 procent att alla deras mjölkkor går utomhus om sommaren, men får grovfoder inomhus. I den tredje kategorin som motsvarar åtta procent, hålls de mjölkande korna inomhus hela året.

Några kategorier var så små att de inte blev föremål för ytterligare analyser. En procent av respondenterna släpper aldrig mjölkkor, kvigor eller kalvar utomhus. Dessa kor hade en hög mjölkavkastning. Fem bönder höll sina djur på bete året runt och så gjorde även ytterligare 26, men de gav sina utgående kor stödutfodring. Om vi lägger ihop samtliga kategorier av mjölkgårdar är det 55 procent som utfodrar sina djur inomhus hela året.

STALLHÅLLNING HELA ÅRET

Det finns statistiskt säkerställda skillnader mellan de tre förstnämnda kategorierna av mjölkbönder. Besättningarna var i genomsnitt större hos de bönder som håller korna ständigt inomhus. Det finns inga geografiska skillnader mellan de olika sätten att hålla djuren, fastän det finns skillnader mellan hur pass bra betesmarken är i olika landsändar.

Resultaten visar att den traditionella djurhållningen med sommarbete inte längre är den vanligast förekommande bland de brittiska mjölkbönderna. Andra former, till exempel utfodring året runt eller stallhållning hela året blir allt vanligare i Storbritannien. Forskarna skriver att ju större besättningarna är, desto oftare håller bönderna korna inomhus också på sommaren och desto mera sällan följer de den traditionella formen med sommarbete.

STOR MJÖLKNATION I FÖRÄNDRING

Som en förklaring anger författarna att Holsteinkor inte klarar av att producera den maximala mängden mjölk per laktation, om de endast livnar sig på gräs. Vidare uppges att de bönder som har betesmark har lättare att öka sin mjölkproduktion genom att köpa in foder, snarare än att utöka sin areal. Ytterligare ett argument är att utfodring inomhus ger en bättre reglering av de högpusterande kornas foderintag, än vad som är fallet när djuren går utomhus.

Storbritannien är en stor mjölknation, den tionde största i världen. Sektorn är stadd i stor förändring, från 2,3 miljoner kor år 1996 till 1,5 miljoner 2013. Under samma period har antalet mjölkgårdar fallit med 60 procent ner till under 12 000 år 2012. Utvecklingen mot att allt fler mjölkkor hålls inomhus hela året kan ses runt omkring i Europa och USA. Nästan två tredjedelar av de amerikanska mjölkproducenterna håller djuren ständigt inomhus och deras djur utgör 82 procent av landets alla mjölkkor.

OKUNNIGA KONSUMENTER

Man kan undra vad konsumenterna av mejeriprodukter tycker om att korna ofta och allt oftare ständigt hålls inomhus. De fem skotska forskarna redovisar resultaten från en engelsk studie från 2009. När konsumenterna fick svara fritt föredrog 95 procent den traditionella modellen med utomhusbete på sommaren. Samtidigt gäller att när konsumenterna tillfrågades om djurens levnadsvillkor, kom utfodring och omvårdnad högst medan utomhusvistelse kom lägre.

Framförallt visade studien att konsumenterna är okunniga. Folk tänker i regel inte på om mejeriprodukterna de köper kommer från kor som vistas inom- eller utomhus.

Jerker Nilsson, Institutionen för ekonomi, SLU Uppsala

